

Koncepció

a Magyar Tudományos Akadémia

élettelen terészettudományi alelnöki tisztségének
betöltéséhez

Bokor József

„Azokból a kövekből, melyek utunkba gördülnek, egy kis ügyességgel lépcsőt építhetünk.”

Széchenyi István

A Magyar Tudományos Akadémia Jelölőbizottsága elnökének felkérésére készítettem el az alelnök-jelölti koncepcióm összefoglalását.

Korábban kétszer három éven keresztül választott Elnökségi és Vezetői Kollégiumi tagként vettem részt az MTA vezetésében. Így több cikluson keresztül volt rálátásom az Akadémia életét befolyásoló döntésekre, feladatokra. Még ennél is régebben veszek részt az MTA számos bizottságában, kuratóriumában. Felelősséggel állíthatom, hogy közvetlen tapasztalatokat szereztem két korábbi elnökünk, Pálinkás József és Lovász László mellett – mindkét esetben más és más – kivételes vezetői és emberi tulajdonságokat megismerve.

Az MTA élettelen természettudományok tudományterületének jelenlegi alelnökeként abban a helyzetben vagyok, hogy beszámolhatok ebben a pozícióban elért eredményeimről is.

- Mint a mindenkori tudományterületi alelnök az MTA Díjbizottságának voltam elnöke. Ebben a pozícióban mindig igyekeztem minden osztály megalapozott felterjesztését támogatni.
- Alelnökségem alatt kezdeményeztem a nem akadémikus közgyűlési képviselők fórumát.
- Az MTA képviselője voltam a Digitális Jólét Program kidolgozásában és a Belügyi Tudományos Tanács munkájában.
- A QP Akadémiai Kiválóság díj egyik alapítója, a kuratórium elnöke vagyok.
- Feladataim közé tartozott a Magyar Tudományos Akadémia vezetőségének képviselete az Akadémia kötelékébe tartozó tárgyalásokon (pl. ALLEA, Erdélyi Múzeum Egyesület, területi akadémiai bizottságok, ipari kapcsolatok, Paks II. AUDI, Bosch, MTA-ITM tárgyalások,.)

Az elmúlt másfél év kétség kívül a legnehezebb időszak volt a Magyar Tudományos Akadémia választott vezetőinek és tagjainak életében, így a jelenlegi vezetők megítélésében minden bizonnyal fontos szerepet játszhat.

Ennek az időszaknak a tárgyalásaiban, a megoldások keresésében végig részt vettem, és mindvégig az Akadémia érdekeit tartottam szem előtt. A végeredmény már több, mint fél éve ismert, és érthető módon sokan különbözőképpen értékelik azt. Bár a kutatóhálózat kiszervezése komoly veszteség, de annyi elmondható, hogy a kezdeti esélyekhez képest jelentős eredményeket is sikerült elérni. Példaként említhető az ELKH önálló költségvetési fejezetként való megalakítása, valamint a tudományos és az MTA képviselet markáns megjelenítése az ELKH Irányító Testületében. Ezek elérésében jelentős szerepet játszott az MTA választott vezetésének közös munkája és összetartása.

A 2019. december 2-i Közgyűlésén elfogadásra került egy megújult Küldetési Nyilatkozat, amelynek kialakításában, vitáiban végig részt vettem. Ez a Küldetési Nyilatkozat kiinduló pont jövőbeni feladataim, vállalásaim összeállításához, amennyiben újabb ciklusra kapok bizalmat

a Magyar Tudományos Akadémia Közgyűlésétől. Ezen elképzeléseim közül néhányat, amelyeket a legfontosabbnak tartok hangsúlyozni, kiemelem a koncepcióm bemutatása során.

- *„Az Akadémia köztestületi tagjainak tudása a nemzet és a mindenkori kormányzat rendelkezésére áll”.* Fontosnak tartom a köztestületi funkciók bővítését, a Köztestület hatékonyabb bevonását az Akadémia életébe. (Ehhez korszerűsíteni szükséges az Akadémiai Adattár működését, átláthatóbbá kell tenni a köztestületi tagfelvételt, hatékonyra kell tenni az aktív tagság mozgósítását az Adattár folyamatos frissítésével, melyen keresztül folyamatosan hírlevelet lehet küldeni a Köztestületnek.)
- Folytatni kívánom a nem akadémikus Közgyűlési Képviselők Fórumának évenkénti megtartását, a Köztestület és az Akadémia vezetése együttműködésének szorosabbá tételében.
- *„Az Akadémia kommunikációs csatornáin és rendezvényein bemutatja a tudomány eredményeit és módszereit.”* Kiemelt feladatommak tekintem az MTA láthatóságának növelését a hazai közéletben és a nemzetközi tudományos életben. Ennek eszközei: a nagy tudományos rendezvények – Közgyűlési ülészek, Magyar Tudomány Ünnepe ülészek, Word Science Fórum ülései, Kutatók éjszakája előadásai, az ülészekhez kapcsolódó kutatóintézeti, egyetemi kutatócsoportok fórumai, írott és digitális médiumokban való megjelenések erősítése.
- Fontosnak tartom a szoros kapcsolat kialakítását az egyetemekkel. Ezeket az Akadémia pályázati rendszerének bővítésén keresztül – Bolyai Ösztödíj, Célzott Lendület kutatói ösztödíj, doktori iskolák támogatása – képzelem el.
- A Magyar Tudományos Akadémia nem mondhat le korábbi kutatóival való szoros együttműködésről. Kihhasználva a törvény adta lehetőségeket, mód van részvételre az ELKH irányításában az MTA által delegált Irányító Testületi tagokon és más tudományos bizottsági tagokon keresztül. A kapcsolat megerősítését szolgálja az MTA által kiválóan értékelt kutatóhely pályázati rendszer kidolgozása is.
- Fontosnak tartom a az egyetemeken kívül más kutató-fejlesztő intézmények és így az ipar felé is. Ebben a témakörben vannak már javaslatok és viták is természetesen, különösen a követelményekről, az együttműködés formájáról, de ezeket nem akadályként kell tekinteni, hanem lehetőségként, amely az Akadémia külső kapcsolatait is erősítheti.
- *„Az MTA doktora cím független, országosan egységes, magasan kvalifikált szakértők által végzett, nemzetközi követelményeket integráló minőségbiztosítást nyújt”.* Fontosnak tartom a minőségbiztosítás elismertségének további erősítését. A minősítési rendszert ismertté kell tenni a nemzetközi minősítési rendszer számára is, biztosítva ezzel a címet megszerzettek nemzetközi kutatói rangsorban megszerzett helyét.
- *„Széchenyi István szavaival – „a nemzetiség és a nyelv erősítése, terjesztése és pallérozása”.* Mint az élettelen természettudományi tudományterület jelenlegi alelnöke, tisztában vagyok azzal, hogy a kutatóink és eredményeik integrálása a nemzetközi tudományosság világába megköveteli az idegennyelvű publikálást, külföldi konferenciákon való részvételt. Az idegennyelv alkalmazása mellett azonban fontosnak tartom a magyar nyelv ápolását és különösen ezen a tudományterületen a magyar nyelvű szaknyelv kialakítását, tudományterületi szakszótárak létesítését.

- Fontosnak tartom a tudományterületek közötti interdiszciplinaritás hangsúlyozását, ezért újraválasztásom esetén szorosabb együttműködést tervezek mindegyik tudományterületi alelnökkel, hogy szükség esetén jobban össze tudjuk hangolni azokat a kezdeményezéseket, amelyekben a tudományterületek kiegészítik, segítik egymást.
- *„Az Akadémia a tudománydiplomácia eszközeivel segíti a hazai tudományos közösségről és Magyarországról alkotott pozitív nemzetközi kép kialakítását, ... ”* Küldetésemnek tekintem, hogy a hazai és a határon túli magyar kutatók közösségének eredményeit a legszélesebb körben megismerhessék. Erősíteni szándékozom Európa és Európán kívüli Akadémiákkal való kapcsolatot.
- Fontosnak tartom a konstruktív párbeszéd fenntartását a kormányzati szereplőkkel. A Magyar Tudományos Akadémia feladata ezen a téren az eredmények közvetítése, a tudománypolitikai kérdésekben való konzultáció. Az Akadémia kormányzati beszámolóinak többek között erre kell fókuszálni, hogy minél hatékonyabban tudjon a kutatási támogatások megszerzése érdekében sikra szállni.
- Minden eddiginél fontosabb a meglévő akadémiai vagyon kezelése és gyarapítása a kutatói közösség érdekében szolgálatában.

„Minél többet és minél szélesebb körben munkálkodhatik valaki, annál nagyobb az ő igazi, benső földi boldogsága.” Széchenyi István

Pályafutásom során a tudományos életben több hazai és nemzetközi szerepkört tölthettem be, több tudományos, tudományszervezői, intézményvezetői feladatot láthattam el, de a jelenlegi alelnöki megbízatásomat tekintem a legmegtisztelőbbnek. Újraválasztásom esetén eddigi tapasztalatomat és tudásomat örömmel ajánlom fel a Magyar Tudományos Akadémia és az általa képviselt minden tudományág, valamint a magyar tudományos közösség szolgálatában.

Koncepciómat a bevezető Széchenyi idézettel szeretném zárni: *„Azokból a kövekből, melyek utunkba gördülnek, egy kis ügyességgel lépcsőt építhetünk.”* Hiszem, hogy az elmúlt nehéz időszakból az új kihívásokat felmérve, az új küldetésének megfogalmazása értelmében meg tudjuk erősíteni ismételten a Magyar Tudományos Akadémia pozícióját. Ebben a munkában kínálok fel munkámat, amennyiben a Közgyűlés újra megtisztel bizalmával.